

Z kalendára výročí

(v druhom polroku **2023**)

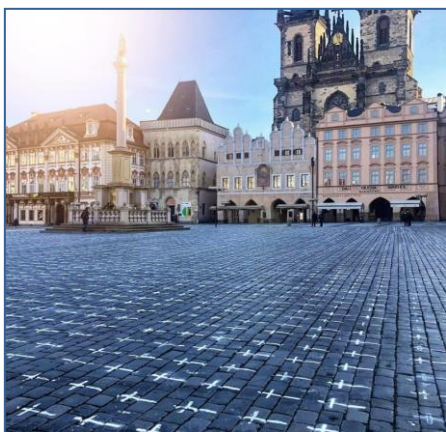
(6 medailónov významných osobností - kresťanov)

(zostavil *Dušan JEDINÁK*)

Praha - Topolčany

MMXXII - MMXXIII

Úvod

*Centrem víry je Bůh přítomný ve slově Písma...
Zda jsem se rozhodl šťastně či ne, se nikdy nedozvím.
Před posledním soudem však budu moci říct:
Udělal jsem vše, co jsem mohl,
abych jednal správně...
Pak už jen věřit v Boží milosrdenství ...
Přeji vám i sobě, abychom byli nositeli naděje, která
tryská z toho, že se neděsíme budoucnosti,
protože z ní nám jde vstříc náš Pán a Spasitel.
Mons. Petr Piřha*

Aj tu máme príležitosť pre rozvíjanie dialógu medzi všeobecnou kultúrou a kresťanskou vierou prostredníctvom poznávania a prezentácie hodnôt i tvorcov kresťanského umenia a kultúry. Vybral som 6 osobností, s možnosťou okrúhleho (deliteľného 10) výročia narodenia alebo úmrtia pre druhý polrok **2023**, ktoré k tomu, podľa mňa, prispeli a preto chcem na nich v krátkych životopisných medailónoch spojených s niektorými ich myšlienkami, upozorniť aj vás.

Dušan JEDINÁK

JUNGMANN

FOLLEREAU

ROCHEFOUCAULD

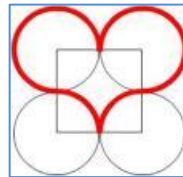
MARCEL

KENNEDY

EIFFEL

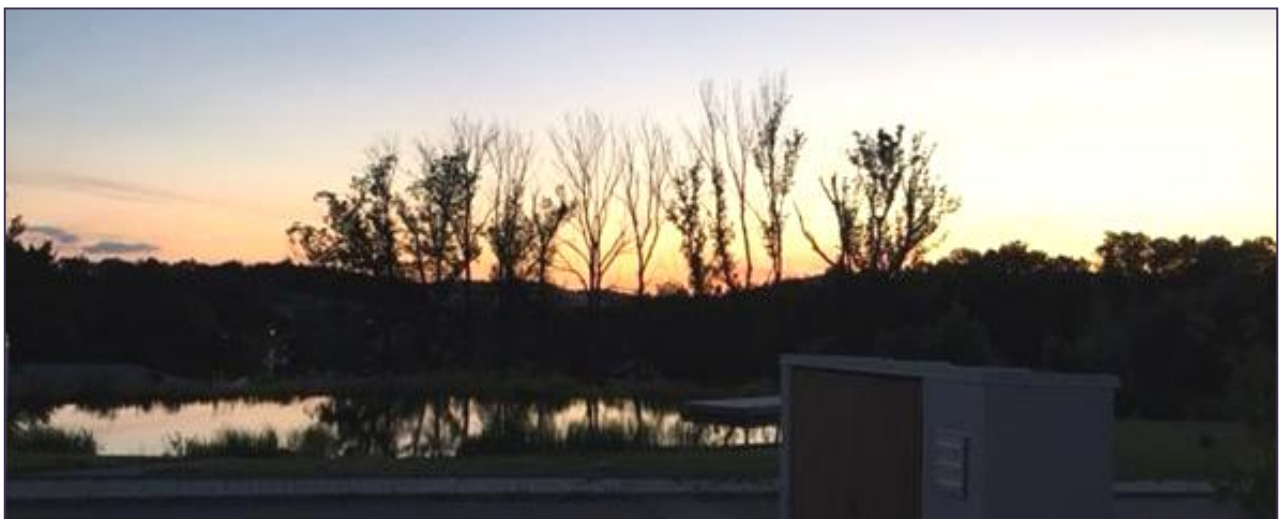
K dobru sa musí vychovávať, viesť a motivovať, kým egoistické zlo sa vždy bude hlásiť naliehavo o slovo, dokonca narúšajúc neraz aj tie najkrajšie a najintímnejšie ľudské vzťahy... Toto egoistické zlo neraz dokáže prekričať aj hlas svedomia, ten jemný Boží šepot, ktorým sa prihovára nášmu duchu, povzbudzujúc nás k hľadaniu pravdy, lásky, krásy, dobra a spravodlivosti, teda k hľadaniu Božej tváre, slova a diela v našom živote i vo svete okolo nás... Skutočné kresťanstvo je totiž nepohodlné, je provokujúce, pretože vyžaduje zmenu, zrieknutie sa hriechu, ohlasuje a vyžaduje pokoru, čistotu, vernosť, sebaovládanie, zodpovednosť, spravodlivosť, odpúšťanie, štedrosť a množstvo ďalších nepopulárnych čností... Možno je lepšie, keď nám niektorí ľudia nadávajú, než keby nás tí istí ľudia chválili. Bolo by to podozrivé a nebezpečné.

arcibiskup Cyril VASIL'

Desatoro kresťanskej lásky:

1. Maj úctu ku každému človeku.
2. Zmýšľaj dobre o ľuďoch, nemysli zle o nikom a na každom sa snaž nájsť niečo pekné.
3. Hovor o každom dobre a nie neúctivo a zlomyseľne.
4. Buď láskavý, nikomu nekrivdi a nezapríčiňuj, aby niekto kvôli tebe zbytočne trpel.
5. Odpúšťaj urážky, neprechovávaj vo svojom srdci hnev a na zlo odpovedaj dobrom.
6. Buď taký, aký chceš, aby ľudia boli voči tebe.
7. Maj súcit s trpiacimi, pomáhaj im, povzbudzuj a rad'.
8. Pracuj poctivo, svedomito a zodpovedne, aby si neškodil, ale osožil.
9. Buď veľkodušný voči chudobným, slabým, chorým a trpiacim. Snaž sa im pomôcť.
10. Modli sa za všetkých ľudí, aj za svojich nepriateľov.

Josef JUNGMANN (16. 7. 1773 – 14.11.1847)

Filológ, lingvista, lexikograf, spisovateľ a prekladateľ. Český národný buditeľ, básnik. Veril, že podstatu národa tvorí jazyk, celý život sa snažil o zdokonalenie českého jazyka. Pre českú vedu a filozofiu malo veľký význam aj to, že v súlade s duchom svojho poňatia národného jazyka podnecoval a organizoval vedeckú prácu v českom jazyku, a sa staral o vytváranie českej odbornej terminológie. Pôsoobil ako stredoškolský profesor, dekan filozofickej fakulty, rektor univerzity.

https://sk.wikipedia.org/wiki/Josef_Jungmann

Z odkazu a diela

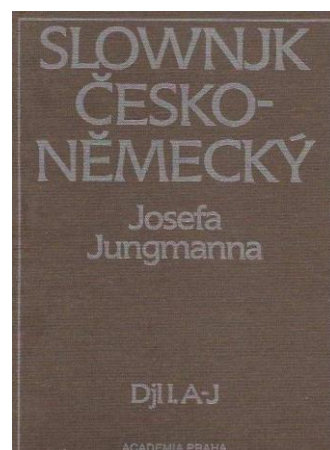

Jungmann preložil veľké množstvo diel z nemčiny, francouzštiny a angličtiny. Dokázal, že čeština je natolik bohatý jazyk, že je schopný tlumočiť myšlienky ze všech světových jazyků. Přitom se vždy snažil o co nejvěrnější překlad.

Jan Neruda o něm prohlásil: „*Když Jungmann vstal, byla čirá noc, když se s námi rozloučil, měli jsme již bílý den.*“

Jeho životným dielom je Slovník česko-německý (120 000 hesiel), ktorý po prvú prekladá české výrazy do iného jazyka. Na vydanie *Slovníku* vynaložil svoje úspory, pracoval sám, po zamestnaní. Dokázal za 20 rokov dokončiť rukopis naozaj veľkého diela.

<https://www.novinky.cz/historie/clanek/josef-jungmann-cechem-je-ten-kdo-mysli-a-mluvi-cesky-40374932>

*Kniha je zároveň s kolem, lodní plachtou, chlebem a vínem
největším objevem lidského rodu.*

*Národy nečiní velikými především jejich velikáni,
ale vyspělost nescíslných průměrných lidí.*

*Právě tolik nešlechtnosti z toho pochází, když se přeceníme,
jako když se nedoceníme.*

V literatuře národ sám sebe přečká a duchovně nikdy nezhyne.

*Cítíme netoliko, co krásného, ale i co dobrého,
pravdivého jest. Cítiti jest žíti, žíti jest cítiti.
Bez citu - cepenělost i smrt.*

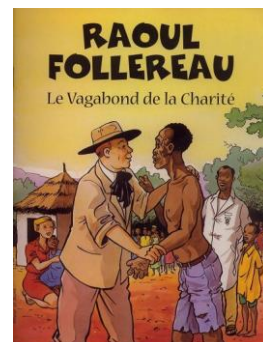

Raoul FOLLEREAU

(17. 8. 1903 – 6.12.1977)

Prezývali ho *apoštol malomocných, vagabund lásky k blížnemu*. Svojou odvážnou aktivitou vyvolal celosvetovú mobilizáciu srdca a ducha v prospech postihnutých leprou. Precestoval celý svet, rečnil, organizoval zbierky, zväžal materiálnu i finančnú pomoc ... *Nie som lekár. Nemôžem ich uzdraviť. Môžem ich len milovať. Lebo aj oni sú Božie deti*. Tento francúzsky spisovateľ oslovoval hlavy štátov, organizoval konferencie a dosiahol zaistenie ľudských práv pre malomocných ako medzinárodný štátut. Napísal aj publikáciu *Jediná pravda je milovať sa navzájom*. Zanechal po sebe veľké množstvo organizácií, ktoré dodnes pomáhajú malomocným. *Dal som im krídla, potom mohli odletieť*.

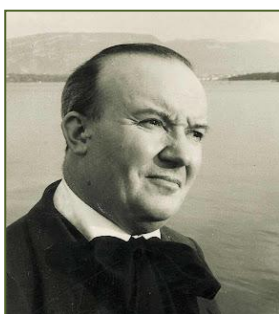
Z myšlienok

✓ **Nikto nemá právo byť šťastný sám.**

- ✓ *Bud' sa ľudia naučia vzájomne sa milovať, rozumieť si a človek bude žiť konečne pre človeka, alebo ľudia zahynú, všetci, a to všetci spoločne.*
- ✓ *Milovať bližneho znamená: byť tu úplne pre neho. Nestačí mu len niečo darovať. Musíme mu dávať sami seba.*
- ✓ *Láska nehľadá dôvod vo svojich víťazstvách, ani najmenšia časť z nej nepríde nazmar. Čo robíme z lásky, spája nás tesnejšie s Bohom, aj keď to nemá úspech.*
- ✓ *Človek sa má zaviazať, aby slúžil a prinášal odborné poznatky... Láska k blížnemu neznamena dávať, ale spolicítiť... Je najvyšší čas zmeniť zbrane smrti na dielo života...*

✓ **Ak by Kristus zajtra ráno zaklopal na tvoje dvere, spoznal by si ho?**

- ✓ *Istý človek sa objavil pred Božím súdom: Pozri, Pane, povedal, zachovával som tvoj zákon, nerobil som nič nepoctivé, zlé, bezbožné: Pane, moje ruky sú čisté. Zaiste, odpovedal Boh, ale sú prázdne.*
- ✓ *Ak každý z vás má silu premôcť vlastné predsudky, ak každý z vás má odvahu k láske, potom vo svete existuje veľká nádej.*
- ✓ *Dobročinnosť je tá najúčinnnejšia modlitba. Pretože je najnezištnejšia... Kto obdaríva bez lásky, uráža druhého... Egoista je vždy smutný.*
- ✓ *Ak láska opustí svet, bude hrubián princom a príšera kráľom.*
- ✓ *Verím, že láska raz zvíťazí nad násilím, egoizmom a peniazmi.*

- ✓ *Ak si neurobil nič pre druhých, skúmaj svoj vlastný pohľad.*
- ✓ *Žiadny sen nie je príliš veľký, choď ďalej, nezastavuj sa.*
- ✓ *Malomocní sme my... príznaky nášho malomocenstva sú egoizmus, zbabelosť a hlúposť.*

Pane, nauč nás, nech už nemilujeme seba samých a neuspokojujeme sa s tým, že máme radi svojich blízkych a tých, ktorí nás majú tiež radi.

François de la ROCHEFOUCAULD

(15. 9. 1613 – 17.3.1680)

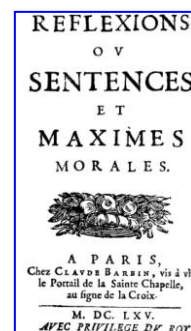

Bol potomkom prastarého francúzskeho šľachtického rodu. Preslávil sa vydaním (okolo roku 1668) svojich dômyselných dobových poznámok o zjavných i skrytých ľudských vlastnostiach, ľahkými úvahami o ťažkom živote, možno až krutými postrehmi o ľudskej povahe, zverejnených v publikáciách *Pamäte* a *Kniha aforizmov*. Francúzsky prozaik a moralista na pozadí ľudských slov a skutkov odhaľoval pod maskou skryté neduhy našich charakterov.

Z myšlienok

- **Každý si ťažká na svoju pamäť, nikto na svoj úsudok.**
- *Vážnosť je záhada tela, vynájdená na to, aby zakryla nedostatky ducha.*
- **Za rozumných považujeme len tých, ktorí majú zhodné názory s našimi.**
- *So skutočnou láskou je to ako s duchmi: každý o nich hovorí, ale kto ich videl?*
- **Skutočný úspech máme až vtedy, ak nám ho priznajú aj závistlivci.**
- *Odmietnutie chvály je vyjadrením túžby byť pochválený dvakrát.*
- **Je nemožné milovať po druhý raz to, čo sme naozaj prestali milovať.**
- *Iba ten, kto naozaj ľúbi, nevie, kedy ho ten druhý prestal milovať.*
- **Bolo by načas, aby sa nevina tešila rovnakej pozornosti ako zločin.**
- *Slovami môžeš zatajiť čo chceš. Skutky ťa prezradia.*
- **Nádej a obava sú nerozlučné... Súciť je na nič. Treba pomáhať.**
- *Mať vynikajúce vlastnosti nestačí: je potrebné ich vedieť uplatniť.*
- **Pravda nespôsobí toľko dobrého, koľko zla narobia jej dôsledky.**
- *Žiadna maska nedokáže nadhlo zakryť lásku, ak je, a predstierať ju, ak nie je.*
- **Vonkajšia dokonalosť má obyčajne zastrieť vnútorné nedostatky.**
- *Aj v priateľstve aj v láske sme šťastnejší tým, čo nevieme, ako tým, čo vieme.*
  - **Svetom vládnu peniaze a náhody... Človek ľahko uverí tomu, čo si praje.**
- *Úprimnosť je túžba zmenšiť svoje chyby aspoň tým, že sa k nim priznáme.*
- **Mlčanie je najistejší spôsob hry, ak máme neisté šance.**
- *Keď už sám žiadne názory nemám, brojím aspoň proti tým, ktoré majú druhí.*
- **Kto chce dokázať, že je dobrosrdečný, nesmie byť veľmi vtipný.**
- *Sú vyčítania, ktoré znamenajú chválu, ale aj pochvaly, ktoré sú utrhaním na cti.*
  - **Vyrovnanosť múdrych je len v umení nedať najavo svoje zmätky.**
- *Chcieť nad všetkými a vždy vyniknúť rozumom, je úplný nerozum.*
- **Niet na svete tak šikovný človek, aby poznal celú svoju hlúposť.**
- *Nenudí nás ten, koho potrebujeme.*
- **Ani do slnka ani na smrť sa nepozrieš priamo.**
- *Existujú aj ľudia tak povrchní a do vetra, že nemôžu byť ani poriadne zlí.*
- **Viac sme leniví na duchu než na tele... Kto naozaj chce, ten môže.**
- *Nikdy nie sme tak šťastní ani tak nešťastní ako si myslíme.*
- **Ľahko si dávame rozhrešenie za hanebnosti, o ktorých vieme len my sami.**
- *Priznávame sa k malým chybám len preto, aby vzniklo presvedčenie, že nemáme veľké.*
- **Pokrytectvo je pocta, ktorú vzdáva nerest' cnosti.**
- *V nádeji na prospech ťahajú poctivosť aj podlosť za jeden špagát.*
- **Slabosť je väčším nepriateľom charakteru ako výstrednosť.**
- *Múdrosť je pre ducha to, čo zdravie pre telo.*
  - **Možno dávať rady, ale nemožno naučiť konať.**
- *Kto sa priveľmi zaoberá nepatrnými vecami, obyčajne prestáva byť schopný veľkých činov.*

Gabriel H. MARCEL
(7.12.1889 – 8. 10. 1973)

Francúzsky spisovateľ i dramatik, personalistický filozof, vyštudoval na Sorbone (1906 – 1910), bol učiteľom na gymnáziu (1912–1923). Stal sa jedným z vedúcich predstaviteľov existencializmu (*Metafyzický denník, Byť a mať, Prítomnosť a nesmrteľnosť*). Vypracoval teóriu medziludských vzťahov (každá podstatná skúsenosť bytia implikuje súčasne aj skúsenosť spolubytia) na základe viery, nádeje, lásky a vernosti. Vnímal tajomstvá ľudskej existencie a východisko tušil v tom, aby sa človek dostával sám k sebe okľukou cez druhých, láskou k bližným. Kriticky sa díval na abstraktný racionalizmus, egocentrizmus i technicizmus. Nechcel zjednodušovať existenciálno-

etickú problematiku (nádej a zúfalstvo, radosť a utrpenie, slobodu a zlo, pochybnosť a viera). Spoznával, že ak chce človek nájsť Boha, musí nájsť najprv bližného. Pravé šťastie nachádza v zmysluplnom poľudštení – hlbokom poznaní a živej nádeji. Ľudská veľkosť závisí od vzťahu k Bohu.

Z myšlienok

- *Problém je niečo, čo bráni v ceste. Mám ho celý pred sebou. Naopak tajomstvo je niečo, v čom som angažovaný, čo ma priťahuje – a čo teda z povahy veci nemám celé pred sebou.*
- *Ak človek nežije podľa svojich myšlienok, skončí premýšľaním ako žije.*
- *Jedine ten, kto vo svojej láske vyjde z kruhu Ja k Ty, nájde bránu, ktorou sa vstupuje do tajomstva bytia.*
  - *Nieкого milovať znamená navždy v neho dúfať.*
- *Milovať človeka znamená hovoriť mu: Ty nezomrieš.*
  - *Neodpušiteľným omylom určitého druhu racionalizmu bolo to, že bez váhania obetoval ľudské ako také ideám, ktoré strácajú všetok zmysel, ak ich chceme nastoliť vo svete, ktorý existuje sám pre seba a kde ono ľudské ako také sa z ich hľadiska stáva len škvárou či odpadom.*
- *Všetko je iné, ak vstúpi do hry úcta k sebe samému čiže vedomie určitého duchovného poriadku, v lone ktorého si moja existencia môže zachovať zmysel a hodnotu.*
  - *Jediná pravá nádej je tá, ktorá smeruje k niečomu, čo nezávisí od nás, ktorá pramení z pokory, a nie z pýchy.*
- *Ak chceš uniknúť, neutekaj: radšej prehlbuj to tesné miesto, ktoré je ti dané: nájdeš tam Boha a všetko. Boh sa nevznáša na obzore, drieme v úzkom priestore teba samého. Márnosť uteká, láska však prehlbuje... Jedine ten, kto vo svojej láske vyjde z kruhu Ja k Ty, nájde bránu, ktorou sa vstupuje do tajomstva bytia.*

G. Marcel

John Fitzgerald KENNEDY

(29.5.1917 – 22. 11. 1963)

Po rodičoch bol írskoho pôvodu, syn úspešného obchodníka, vyštudoval vedy o štáte a hospodárstve v Londýne, Harvarde a Stanforde. Cez vojnu slúžil v americkej armáde ako námorný dôstojník v Tichomorí. Neskôr sa stal poslancom za Demokratickú stranu v snemovni reprezentantov. Po dlhoročnom členstve v senáte bol zvolený za 34. prezidenta USA, ako prvý katolík v Bielom dome a dovtedy najmladší uchádzač. Tisíc dní pôsobil v najvyššej funkcii a vzbudzoval nové politické i spoločenské nádeje. Uznával, že hospodárska stabilita prispieva k demokracii. Presadzoval sústredenejší postup voči tyranii, chudobe,

chorobám a vojne. Postavil rasovú diskrimináciu v USA mimo zákon. Chcel byť hodný získanej moci a zodpovednosti, aby vedel používať silu odvahy i múdrosti, schopnosť rozvahy a spravodlivosti. Veril, že pravda je mocnejšia ako omyly a sloboda je trvanlivejšia ako násilie. Rozširoval dôveru v lepšiu budúcnosť svojej vlasti.

Mal múdrosť muža, ktorý tuší svoju smrť a riskuje, že ju odoženie tým, že dá do stávky svoj život. Dallas sa stal javiskom krutej ľudskej, občianskej i štátnickej drámy. Tam sa „*spikli proti nemu, aby ho zahubili*“ (Gen 37, 18). Spor o pravde jeho smrti zostáva v podvedomí celého ľudstva. Zanechal hlbokú stopu pre zmysluplnosť ľudskosti, pečaťou krvavou potvrdil vzburu voči násiliu.

JFK bol mužom na správnom mieste.

Z myšlienok

Odvaha je príležitosť, s ktorou sa skôr alebo neskôr všetci stretávame. Odvahu musí každý z nás hľadať vo svojom vnútri.

Nikdy nevyjednávajme zo strachu. Avšak nikdy sa nebojme vyjednávať.

Muž koná to, čo musí vykonať, napriek tomu, aké dôsledky to má pre jeho osobu, napriek prekážkam, nebezpečenstvu a nátlaku – to je základ celej ľudskej morálky.

Ak ľudstvo neskončuje s vojnou, vojna skončuje s ľudstvom.

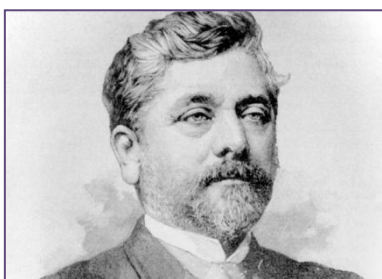
Nepýtaj sa, čo môže urobiť tvoja krajina pre teba – pýtaj sa, čo môžeš urobiť ty pre svoju krajinu!

Vzdelanie bez slobody je zbytočné, sloboda bez vzdelania je nebezpečná.

Alexandre Gustave EIFFEL

(15.12.1832 – 27. 12. 1923)

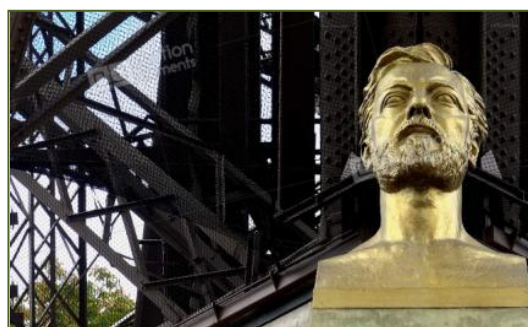
Extrémne nadaného mladíka ovplyvnili jeho dvaja strýkovia, ktorí ho zasvätili do tajov prírodných vied, filozofie a náboženstva. V škole dobre neprospeval, nudil sa a považoval školské roky za márnenie času. Pripravoval sa na prestížnu polytechnickú školu v Paríži, ale nebol prijatý. Napokon pokračoval v štúdiu na škole umeleckého smeru (strednú školu umenia a remesiel), ktorú absolvoval v roku 1855.

https://sk.wikipedia.org/wiki/Gustave_Eiffel

Z diela

Ako 25-ročný naprojektoval svoju prvú stavbu, most v Bordeau. Jeho mosty a železničné stanice dodnes slúžia vo Francúzsku, Španielsku, na území bývalého Rakúsko-Uhorsku, ale aj v Egypte a Peru. Naprojektoval aj tepanú kovovú konštrukciu vnútri Sochy slobody, ktorú Francúzsko darovalo Spojeným štátom. Projektoval aj budovy - napríklad Kostol Notre Dame des Champs v Paríži, kupolu observatória v Nice a slávny parížsky obchodný dom Bon Marche. Najväčším tromfom jeho odvážnych stavieb bolo matematické majstrovstvo. Pre vežu v Paríži vypočítal vzdialenosť medzi 2,5 milióna nitmi, ktorými pospájal 18 038 kusov ocele tak, aby odolávali tlaku vetra - dôležité bolo zakrivenie dolných pilierov. *„Krivka štyroch vonkajších rohov veže, tak, ako ju nadiktovali matematické výpočty, vytvára mohutný dojem pevnosti a krásy.”* Hotová veža vážila len 7300 ton. Veža bola pôvodne vysoká 312,27 metra, dnes je to 324 spolu s anténami.

https://howlingpixel.com/i-cs/Gustave_Eiffel

*Sú veci človeka, skutky srdca, o ktorých si každý myslí, že ich pozná, lebo všetci hovoria, že ich poznajú, keďže sú zjavne jednoduché. Tie najsamozrejmšie skutky srdca sú však najťažšie a človek sa ich učí len pomaly. Keď ich vie konať na konci života, potom bol jeho život dobrý, hodnotný, požehnaný. A k týmto skutkom srdca, k tým najjednoduchším a zároveň najťažším, patrí **dobrota, nezištnosť, láska, mlčanlivosť, pochopenie, opravdivá radosť a modlitba.***

Karl RAHNER (1904 - 1984)

Jan Pavel II. : Je třeba naučit věřící modlit se, modlit se často a dobře, společně i soukromě, podle toho, jak vnukají rozličné chvíle a události, ale i bez těchto důvodů: modlit se důvěrně k Bohu. O mnoho víc lidí než si myslíme, je schopných se modlit. Nikdo je to však nenaučil. Pokřtění bez vnitřního života se vyčerpávají, jejich činnost se stává zvučícím cimbálem, ba i jejich náboženská praxe, pakliže existuje, brzy vyschne.

Karol WOJTYLA (1920 – 2005)